

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

О. В. Лазарєва

Методологія наукових досліджень за фахом.
Практикум для студентів спеціальності
193 «Геодезія та землеустрій»
Галузь знань: 19 «Архітектура та будівництво»

Методичні рекомендації

Випуск 348

Миколаїв – 2021

УДК 528+323.3]:001.891](076)

Л 17

Рекомендовано до друку вченою радою Чорноморського національного університету імені Петра Могили (протокол № 7 від 30 серпня 2021 р.).

Рецензент:

Ступень Р. М. – доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри геодезії та геоінформатики Львівського національного аграрного університету.

Л 17

Лазарєва О. В. *Методологія наукових досліджень за фахом. Практикум для студентів спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій». Галузь знань : 19 «Архітектура та будівництво» : методичні рекомендації / О. В. Лазарєва. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. – 56 с. (Методична серія ; вип. 348).*

У методичних рекомендаціях наведено міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни, наведено короткий зміст лекцій, представлено план групових занять, наведені основні поняття та терміни, що використовуються під час вивчення кожної теми, представлені тестові завдання та завдання для індивідуальної роботи. В кінці методичних рекомендацій представлено варіанти завдань для модульної контрольної роботи з дисципліни «Методологія наукових досліджень за фахом», подано перелік завдань для самостійної роботи.

Методичні рекомендації розраховано на викладачів та студентів закладів вищої освіти спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій», слухачів системи післядипломної освіти, керівників, спеціалістів та магістрів.

УДК 528+323.3]:001.891](076)

© Лазарєва О. В., 2021

© ЧНУ ім. Петра Могили, 2021

ISSN 1811-492X

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни	6
Тема 1. Сутність, предмет та методи вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень»	7
Тема 2. Основи методології наукових досліджень	10
Тема 3. Інформаційна база наукових досліджень	13
Тема 4. Характеристика та етапи проведення наукового дослідження	16
Тема 5. Процес проведення наукового дослідження	19
Тема 6. Загальні вимоги та правила оформлення науково-дослідної роботи	22
Тема 7. Оформлення результатів досліджень у вигляді наукових робіт	25
Тема 8. Наукові статті, тези доповіді	28
Тема 9. Презентація наукових робіт	31
Тема 10. Захист наукових робіт	35
Тема 11. Дисертаційні роботи та їх види	38
Тема 12. Методика виконання дисертаційного дослідження	41
Тема 13. Культура наукової мови.....	45
Модульна контрольна робота з дисципліни	48
Завдання для самостійної роботи	52
Список рекомендованих джерел	53

ВСТУП

Об'єктивною тенденцією світового розвитку в умовах сьогодення є те, що наука стала провідним фактором прогресу. Вирішення економіко-екологічних проблем держави та її стратегічний розвиток вимагають перш за все наукового обґрунтування. Тому основою суспільного розвитку стає інтелектуальний працівник, який має відзначитися високою компетентністю і здатністю до самостійного творчого вирішення проблем, вмінням поновлювати та розширювати базові знання, використовувати у своїй роботі все нове, що з'являється в науці та практиці, застосовувати новітні методи організації роботи та ін.

Дисципліна «**Методологія наукових досліджень за фахом**» є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі геодезії та землеустрою.

Метою вивчення курсу є надання студентам комплексу знань про методологічні та методичні основи наукових досліджень і безпосередньо процес організації наукового дослідження, в тому числі спеціальних методичних прийомів у галузі геодезії та землеустрою, оволодіння навичками проведення науково-дослідної роботи на індивідуальному й колективному рівнях, оформлення та оприлюднення її результатів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є коло знань, яке стосується вивчення науково-дослідної роботи як складової навчального процесу, що є обов'язковою для студентів.

Очікувані результати навчання: кваліфіковане написання магістерської роботи; опанування основ проведення дослідження та планування експериментів у науково-дослідній роботі; формування у магістрів теоретичного та практичного підґрунтя для ефективного та кваліфікованого проведення наукових досліджень.

Завданням курсу є:

- теоретична підготовка студентів з питань вивчення сутності основних понять і категорії методології наукових досліджень;
- вивчення еволюції науки як сфери людської діяльності та її змісту і функцій у суспільстві;
- опанування методологією і процесом виконання наукових досліджень та обґрунтування оцінки їх ефективності;
- обґрунтування інформаційного забезпечення наукових досліджень та опанування методикою роботи над літературними джерелами;

- вибір напрямку дослідження в галузі 19 «Архітектура та будівництво»;
- впровадження результатів наукових досліджень у практику та вибір критеріїв визначення їх ефективності.

У результаті вивчення дисципліни студент

має знати:

- поняття, цілі і функції науки;
- структурні елементи науки;
- класифікацію наук;
- основи методології теоретичних та емпіричних досліджень;
- принципи пошуку та збору наукової інформації;
- загальнонаукові та спеціальні методи досліджень;
- методику підготовки та оформлення курсової та дипломної роботи магістра.

має вміти:

- планувати основні етапи проведення наукових досліджень;
- використовувати на практиці сучасні методи дослідження;
- аналізувати та інтерпретувати літературні та експериментальні дані;
- оформлювати наукові публікації та кваліфікаційні роботи;
- правильно оформлювати результати наукових досліджень.

Знання та вміння, отримані студентом під час вивчення навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень за фахом», можуть використовуватися в подальшому під час вивчення багатьох наступних дисциплін професійної підготовки фахівця спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій».

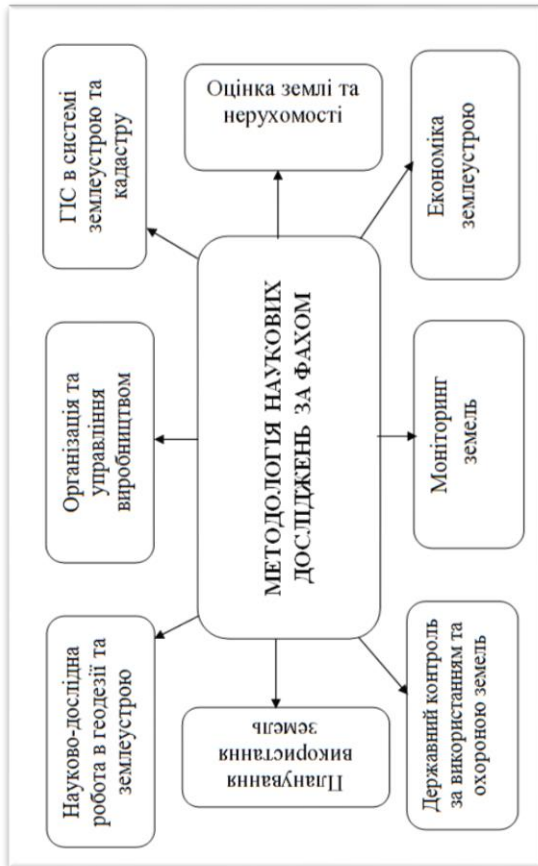
Структура методичних рекомендацій відображає зміст навчальної програми курсу «Методологія наукових досліджень за фахом» та підпорядкована меті найповнішого розкриття предмета курсу, реалізації його основних завдань.

До кожної теми подано вичерпний перелік питань, що розглядаються на лекційних та групових заняттях.

Висвітлений матеріал охоплює всі питання програми курсу «Методологія наукових досліджень за фахом», які вивчаються за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій».

Методичні рекомендації можуть бути використані усіма, хто цікавиться навичками оптимальної організації наукової творчості в умовах практичної діяльності.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1.

Сутність, предмет та методи вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень»

Вивчаючи тему,

студенти повинні знати:

- історичні передумови виникнення науки;
- сутність, предмет та методи основ наукових досліджень;
- сутнісні риси сучасної науки;
- роль науки на сучасному етапі розвитку ринкових відносин.

вміти:

- оцінювати наукові дослідження;
- класифікувати наукові дослідження;
- розкривати етапи становлення науки.

Питання, що розглядаються під час лекції:

- 1.1. Наука. Історичні передумови її виникнення.
- 1.2. Основні етапи розвитку науки.
- 1.3. Класифікація наук.
- 1.4. Методологія науки. Наукознавство.

Групове заняття:

- 1.1. Що являє собою наука як система наукових знань?
- 1.2. Розкрийте історичні передумови виникнення науки.
- 1.3. Розкрийте предмет дисципліни як відображення наукової діяльності в системі землекористування.
- 1.4. Охарактеризуйте основні поняття науки.
- 1.5. Які основні функції наукових досліджень?
- 1.6. Як класифікуються наукові дослідження?
- 1.7. Розкрийте ознаки наукових досліджень.
- 1.8. Які основні види наукових досліджень?
- 1.9. Що таке методологія наукових досліджень?
- 1.10. Які існують методи наукових досліджень?
- 1.11. Охарактеризуйте методичні основи дисципліни.
- 1.12. Що таке наукознавство?

Тестові завдання:

1. Система принципів і засобів організації та побудови практичної діяльності – це:	а) метод; б) методологія; в) наука; г) наукознавство.
2. Сфера дослідницької діяльності, що спрямована на виробництво нових знань про природу, суспільство і процеси мислення – це:	а) метод; б) методологія; в) наука; г) наукознавство.
3. Які науки мають на меті пізнання матеріальних основ і об'єктивних законів руху і розвитку природи, суспільства і мислення?	а) фундаментальні; б) прикладні; в) суспільні; г) природничі.
4. Наука, яка спрямована на отримання конкретного наукового результату, який актуально або потенційно може використовуватися для задоволення приватних або громадських потреб, – це:	а) фундаментальна; б) суспільна; в) природнича; г) прикладна наука.
5. Метод пізнання, що заснований на формально-логічному розумовому висновку, який дає можливість одержати загальний висновок на основі аналізу окремих фактів, – це:	а) дедукція; б) індукція; в) аналогія; г) узагальнення.
6. Об'єднання, реальне і розумове, різних сторін, частин предмета в єдине ціле – це:	а) синтез; б) компіляція; в) дедукція; г) узагальнення.
7. Метод переходу від знання загальних закономірностей до окремого його прояву – це:	а) виокремлення на частини; б) компіляція; в) дедукція; г) трактування.
8. Цілісна система знань, комплекс уявлень, ідей, спрямованих на тлумачення і пояснення будь-якого явища – це:	а) узагальнення; б) теорія; в) методологія; г) трактування.
9. Спостереження і дослідження конкретних явищ, експеримент, а також узагальнення, класифікація та опис результатів дослідження і експерименту, впровадження їх у практичну діяльність людей – це:	а) фундаментальні дослідження; б) прикладні дослідження; в) теоретичні дослідження; г) емпіричні дослідження.
10. Одна з галузей досліджень, що вивчає закономірності функціонування та розвитку науки, структуру і динаміку наукової діяльності, взаємодію науки з іншими соціальними інститутами і сферами матеріального і духовного життя людини – це:	а) наукознавство; б) методологія; в) експеримент; г) умовивід.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Розкрийте передумови виникнення науки.
2. Вкажіть основні функції науки.
3. Охарактеризуйте умови, що зумовлені розвитком продуктивних сил і виробничих відносин, які зіграли вирішальне значення у розвитку науки.
4. Що таке фундаментальні науки?
5. Що таке прикладні науки?
6. У чому полягають основні задачі наукознавства?

Тема 2.

Основи методології наукових досліджень

Вивчаючи тему,

студенти повинні знати:

- поняття методології наукового дослідження;
- як формується об'єкт та предмет наукового дослідження;
- загальні та спеціальні методи наукового дослідження;
- що таке експериментальні та теоретичні наукові дослідження;
- що таке гіпотеза наукового дослідження.

вміти:

- правильно формулювати тему наукового дослідження;
- правильно формулювати мету і задачі наукового дослідження;
- класифікувати об'єкти наукового дослідження;
- формулювати наукову новизну отриманих результатів;
- винаходити практичну цінність проведеного дослідження.

Питання, що розглядаються під час лекцій:

- 2.1. Поняття методології в наукових дослідженнях.
- 2.2. Формулювання теми наукового дослідження.
- 2.3. Формулювання мети і задач наукового дослідження.
- 2.4. Методологія теоретичних досліджень.
- 2.5. Методологія експериментальних досліджень.

Групове заняття:

- 2.1. Що являє собою методологія в наукових дослідженнях?
- 2.2. Що таке наукове дослідження, його предмет та об'єкт?
- 2.3. Як класифікуються об'єкти наукового дослідження?
- 2.4. Що являє собою доведення в наукових дослідженнях?
- 2.5. Як формулюється тема наукового дослідження?
- 2.6. Як формулюється мета наукового дослідження?
- 2.7. Як формулюється методологія теоретичних досліджень?
- 2.8. Як формулюється методологія експериментальних досліджень?
- 2.9. Що являє собою методологія наукових досліджень у землекористуванні?
- 2.10. Охарактеризуйте методику наукових досліджень у землекористуванні.

Тестові завдання

1. Процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обирається для вивчення – це:	а) напрямок дослідження; б) предмет дослідження; в) об'єкт дослідження; г) складова дослідження.
2. Певні властивості, характеристики об'єкту, на які безпосередньо спрямоване саме дослідження – це:	а) напрямок дослідження; б) предмет дослідження; в) складова дослідження; г) умовивід.
3. Наукові результати, що оцінюються за такими критеріями, як <i>вперше, удосконалено, отримано подальший розвиток</i> , – це:	а) висновки, до яких дійшов здобувач у процесі дослідження; б) наукова новизна; в) факти, які підтверджуються конкретними доказами; г) умовивід.
4. Практична цінність виконаного дослідження – це:	а) апробація результатів дослідження; б) факт або явище, що підтверджується відповідними документами; в) зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; г) виявлення наукової, соціальної та економічної ефективності використання запропонованих методів та підходів у діяльності підприємств та організацій.
5. Критична оцінка з боку наукового співтовариства наукових досліджень здобувача – це:	а) апробація; б) кінцевий результат наукової роботи; в) наукова стаття; г) монографія.
6. Засіб наукового дослідження, за якого конкретне явище розчленовується на складові частини, – це:	а) синтез; б) оцінка; в) аналіз; г) умовивід.
7. Який підхід полягає у тому, що основні теоретичні положення тих чи інших процесів або явищ надаються у вигляді формул з використанням спеціальної символіки?	а) хронологічний; б) логічний; в) гіпотетичний; г) формальний.
8. Відображення у зручній формі багаточисельної інформації про досліджуваний об'єкт – це:	а) метод моделювання; б) гіпотеза; в) емпіричне дослідження; г) умовивід.

9. Вкажіть, на яких етапах-розділах базується розробка теоретичних наукових досліджень?	а) умовивід; б) вивчення фізичної, економічної та ін. сутності процесу або явища; в) аналіз теоретичного рішення та формулювання висновків проведення теоретичного дослідження; г) формулювання гіпотези дослідження, вибір, обґрунтування та розробка моделі.
10. Науковий досвід або спостереження того чи іншого явища в умовах, які дозволяють стежити за його ходом, керувати ним, відтворювати його результати кожного разу за повторення конкретних умов, – це:	а) умовивід; б) аналіз; в) експеримент; г) синтез.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Які існують методи наукових досліджень?
2. Як формуються конкретні завдання наукового дослідження?
3. Що являє собою об'єкт та предмет наукового дослідження?
4. Які існують теоретичні та емпіричні методи наукових досліджень?
5. Як розробляється робоча гіпотеза наукового дослідження?
6. Які, на вашу думку, основні напрями наукових досліджень у землекористуванні?

Тема 3.

Інформаційна база наукових досліджень

Вивчаючи тему,

студенти повинні знати:

- види та галузі інформації;
- що таке Національна система науково-технічної інформації;
- загальні засади науково-дослідної роботи студентів;
- види, джерела інформації, режими доступу до неї;
- основні параметри побудови інформаційно-пошукової системи бібліотечних фондів України.

вміти:

- визначати поняття інформації та інформаційної бази наукового дослідження;
- здійснювати самостійні дослідження;
- класифікувати інформацію наукового дослідження;
- орієнтуватись у видах інформації;
- розглядати сучасні системи обробки інформації.

Питання, що розглядаються під час лекції:

- 3.1. Основні поняття, терміни та галузі інформації.
- 3.2. Національна система науково-технічної інформації.
- 3.3. Види, джерела інформації та режими доступу до неї.
- 3.4. Наукова інформація в документах.
- 3.5. Інформаційно-пошукові системи органів НТІ.
- 3.6. Аналіз та опрацювання інформації.

Групове заняття:

- 3.1. Як класифікується інформація?
- 3.2. Що таке наукова та науково-технічна інформація?
- 3.3. Назвіть основні галузі інформації.
- 3.4. Що таке Національна система науково-технічної інформації?
- 3.5. Які існують види інформації?
- 3.6. Яке місце посідає інформація у документах? Вкажіть основні види наукових документів.
- 3.7. Яке основне призначення інформаційно-пошукових систем?
- 3.8. Вкажіть типи інформаційно-пошукових систем.
- 3.9. Які існують системи автоматичного індексування та пошуку?
- 3.10. Що таке міжнародний класифікатор винаходів?

Тести для самоконтролю

1. Логічна інформація, яка отримується у процесі пізнання, адекватно відображає закономірності об'єктивного світу і використовується в суспільно-історичній практиці, – це:	а) науково-технічна інформація; б) інформаційний ресурс; в) база даних; г) наукова інформація.
2. Документовані або прилюдно оголошені відомості про досягнення науки та техніки, одержані в результаті науково-дослідної, дослідно-конструкторської, проектно-технологічної та виробничої діяльності, – це:	а) науково-технічна інформація; б) підтверджений доказ; в) акт впровадження; г) експеримент.
3. Організаційно-правова структура, за допомогою якої формується державна інформаційна політика, а також здійснюється координація робіт щодо створення, використання, зберігання та поширення національних ресурсів науково-технічної інформації із урахуванням інтересів національної безпеки, – це:	а) Український інститут науково-технічної експертизи та інформації; б) Національний інформаційний центр міждержавного обміну науково-технічною інформацією; в) Міжнародний центр наукової і технічної інформації; г) Національна система науково-технічної інформації.
4. Яка інформація є офіційно документованою та державною, дає кількісну оцінку подіям та явищам, які відбуваються в різних сферах життя?	а) статистична; б) масова; в) правова; г) соціологічна.
5. Яка інформація містить систематизовані відомості про суспільне життя та довкілля?	а) правова; б) масова; в) інформація довідниково-енциклопедичного характеру; г) соціологічна.
6. Наукове видання, що містить матеріали попереднього характеру, опубліковані до виходу у світ офіційного видання, – це:	а) наукові праці; б) депонований рукопис; в) препринт; г) монографія.
7. Довідкове видання, яке вміщує в узагальненому вигляді основні відомості з однієї або всіх галузей знань і практичної діяльності, що розміщені в алфавітному або систематизованому порядку?	а) монографія; б) наукові праці; в) атлас; г) енциклопедія.

8. Що таке Універсальна десяткова класифікація (УДК)?	а) бібліотечна класифікація документів, широко використовується у всьому світі для систематизації творів науки, літератури і мистецтва, періодичного друку, різних видів документів і організації картотек; б) єдина класифікаційна інформаційно-пошукова мова Державної системи науково-технічної інформації; в) бібліотечно-бібліографічна класифікація; г) класифікація наукових праць.
9. Що таке сукупність первинних та вторинних документів, які містять відомості про суть технічних або технологічних рішень, заявлених для патентування або визнаних патентоспроможними, а також відомості, що мають юридичне значення й визначають права авторів та власників патентів?	а) патентна документація; б) Міжнародний класифікатор винаходів; в) патентна інформація; г) патентний матеріал.
10. Коротка характеристика друкованого джерела з точки зору змісту, призначення, форми та інших особливостей, – це:	а) конспект; б) анотація; в) виписка; г) стисла характеристика.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Що являє собою наукова інформація?
2. Назвіть основні параметри побудови інформаційно-пошукової системи бібліотечних фондів України.
3. Які основні джерела інформації для наукового дослідження?
4. Вкажіть основні методи оброблення інформації в землевпорядній галузі.
5. Охарактеризуйте основні вимоги до Державного стандарту України (ДСТУ) щодо складання бібліографії використаних інформаційних джерел у процесі наукового дослідження.
6. Які існують види інформації в землевпорядній галузі?

Тема 4.

Характеристика та етапи проведення наукового дослідження

Вивчаючи тему,

студенти повинні знати:

- у чому полягає стратегія і тактика наукового дослідження;
- сутність методики проведення наукових досліджень;
- основні етапи проведення наукових досліджень;
- завдання, які вирішуються у процесі роботи над науковими дослідженнями;
- наукову проблематику в галузі геодезії та землеустрою;
- методику розрахунку та критерії ефективності наукових досліджень.

вміти:

- обирати напрямок та проблематику науково-дослідної роботи в системі землекористування;
- формулювати тему наукового дослідження;
- формулювати ідею наукового дослідження;
- систематизувати накопичений матеріал відповідно до плану роботи;
- правильно оформлювати результати дослідження;
- вирішувати наукові проблеми в галузі геодезії та землеустрою.

Питання, що розглядаються під час лекції:

- 4.1. Сутність наукових досліджень.
- 4.2. Основні види наукових досліджень.
- 4.3. Характеристика та етапи проведення наукових досліджень.
- 4.4. Оформлення результатів досліджень.

Групове заняття:

- 4.1. У чому полягає сутність наукових досліджень?
- 4.2. Чим відрізняються фундаментальні наукові дослідження від прикладних?
- 4.3. Які існують конкурентні стратегії ведення бізнесу на землі?
- 4.4. Як виникає ідея для проведення наукового дослідження?
- 4.5. Як формулюється тема та висувається гіпотеза наукового дослідження?

Методологія наукових досліджень за фахом

4.6. Вкажіть ознаки, за якими класифікують систематизовані наукові знання?

4.7. Назвіть основні етапи проведення наукових досліджень.

4.8. Як систематизується накопичений матеріал відповідно до плану роботи?

4.9. Як оформлюються результати досліджень?

4.10. Як визначається ефективність наукових досліджень?

4.11. Вкажіть критерії оцінки ефективності результатів наукового дослідження.

Тести для самоконтролю

1. Вибір напрямку й способу ведення наукових досліджень, що забезпечують досягнення поставленої мети, – це:	а) тактика дослідження; б) стратегія дослідження; в) об'єкт дослідження; г) короткий зміст дослідження.
2. Цілеспрямований процес виробництва нових знань, які розкривають нові явища в суспільстві й природі, для використання їх у практичній діяльності людей, – це:	а) характеристика; б) умовивід; в) узагальнення; г) наукове дослідження.
3. Сукупність дій з організації зусиль дослідників і створення всіх необхідних умов для досягнення успіху – це:	а) тактика дослідження; б) предмет дослідження; в) об'єкт дослідження; г) умовивід.
4. Самостійно виконане наукове дослідження тієї чи іншої проблеми, яке відповідає науковим принципам, має певну структуру, містить результат і власні висновки – це:	а) наукове дослідження; б) наукова робота; в) теоретичне дослідження; г) прикладне дослідження.
5. Наукова і науково-технічна діяльність, спрямована на використання результатів фундаментальних досліджень для різних практичних завдань, – це:	а) практичні дослідження; б) фундаментальні дослідження; в) прикладні дослідження; г) теоретичні дослідження.
6. Назвіть черговість етапів наукового дослідження:	а) формулювання мети та завдань; б) аналіз та оформлення наукових досліджень, підтвердження гіпотези; в) узагальнення наукових фактів, проведення експерименту; г) висунення гіпотез, теоретичні дослідження; д) виникнення ідеї.

7. Що таке мета дослідження?	а) авторське бачення проблеми; б) авторська стратегія; в) це напрямок, за яким дослідник розкриває свою тему; г) те, що в найзагальнішому вигляді потрібно досягти в кінцевому результаті дослідження.
8. Можлива (передбачувана) відповідь на питання, яке ставить перед собою дослідник, складається із передбачуваних зв'язків між досліджуваними фактами – це:	а) аксіома; б) науковий результат; в) гіпотеза наукового дослідження; г) умовивід.
9. Основні показники сучасних наукових досліджень – це:	а) обґрунтованість виявлених фактів; б) наукова новизна отриманого результату; в) практична значущість дослідження; г) умовивід.
10. Як співвідносяться між собою об'єкт та предмет дослідження?	а) предмет розкриває властивості об'єкта; б) предмет відповідає об'єкту; в) об'єкт знаходиться в межах предмета; г) об'єкт дублює предмет.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Опишіть методику проведення наукового дослідження.
2. Як розробляється методика досліджень з обраної теми відповідно до цілей та задач дослідження?
3. Опишіть методику відбору та аналізу інформації з теми дослідження.
4. Як фіксуються матеріали дослідження?
5. Як проводиться аналітична робота та визначається достовірність результатів дослідження?
6. Як розробляються пропозиції щодо удосконалення функціонування об'єкта дослідження?

Тема 5.

Процес проведення наукового дослідження

Вивчаючи тему,

студенти повинні знати:

- як правильно обирати літературні джерела та скласти зміст наукової роботи;
- завдання, які вирішуються в процесі роботи;
- як оформлювати результати досліджень.

вміти:

- формулювати тему дослідження;
- правильно встановлювати ідею та гіпотезу дослідження;
- обгрунтовувати результати проведеного дослідження.

Питання, що розглядаються під час лекції:

- 5.1. Виникнення ідеї та формулювання теми дослідження.
- 5.2. Вибір літературних джерел та складання змісту роботи.
- 5.3. Завдання, що вирішуються у процесі роботи.
- 5.4. Систематизація накопиченого матеріалу відповідно до плану роботи.
- 5.5. Оформлення результатів дослідження.

Групове заняття:

- 5.1. Як виникає ідея проведення наукового дослідження?
- 5.2. Як формулюється тема наукового дослідження?
- 5.3. Як висувається гіпотеза наукового дослідження?
- 5.4. Які завдання вирішуються у процесі виконання наукових досліджень?
- 5.5. Як систематизується накопичений матеріал відповідно до плану роботи?
- 5.6. Опишіть методику проведення експерименту у наукових дослідженнях.
- 5.7. Як узагальнюються наукові факти та результати дослідження?
- 5.8. Як проводиться аналіз результатів дослідження?
- 5.9. Як оформлюються результати дослідження?

Тести для самоконтролю

1. Кваліфікаційне наукове дослідження студента-магістра, яке виконується на завершальному етапі навчання у вищому навчальному закладі, – це:	а) дипломна робота; б) випускна робота; в) магістерська дисертація; г) звіт.
2. У якому розділі дипломної роботи магістра обґрунтовується актуальність теми, розкривається ступінь і стан наукової проблеми, її значення для теорії та практики?	а) у вступі; б) у висновках; в) у теоретичній частині; г) у практичній частині.
3. Структура магістерської роботи включає в себе:	а) зміст, вступ, розділи основної частини; б) титульний аркуш, зміст, вступ, основна частина, висновки; в) титульний аркуш, зміст, вступ, основна частина, висновки, додатки, список використаних джерел; г) зміст, вступ, основну частину.
4. Першим етапом магістерського наукового дослідження є:	а) складання плану дослідження; б) написання наукової статті; в) обґрунтування теми; г) вибір наукового керівника.
5. Рецензія на дипломну магістерську роботу – це:	а) обґрунтування теми кваліфікаційної роботи; б) стисла характеристика кваліфікаційної роботи; в) критична оцінка кваліфікаційної роботи; г) короткий опис кваліфікаційної роботи.
6. До захисту кваліфікаційної роботи студент готує стислу доповідь, в якій коротко викладає:	а) мету та завдання наукового дослідження; б) напрями наукового дослідження; в) зміст наукового дослідження; г) основні результати дослідження.
7. Головними критеріями оцінювання на захисті магістерської дипломної роботи є:	а) теоретичний рівень дослідження; б) обґрунтованість та достовірність отриманих результатів; в) значущість дослідження; г) актуальність обраної тематики.

8. Інструментарій дослідження – це:	а) сукупність відомостей, що є необхідними для активного впливу на об'єкт дослідження; б) емпіричні дослідження та збір первинної інформації; в) сукупність різноманітних прийомів, що спрямовані на одержання за допомогою їх інформації; г) роз'яснення змісту явища чи тексту, що сприяє розумінню явища.
9. Науковий факт – це:	а) пошук істини; б) мислення; в) складова наукового знання; г) емпіричні знання.
10. Наукова теорія являє собою:	а) система узагальненого знання, пояснення різнобічності подій, ситуацій, що відбуваються у природі чи суспільстві; б) істотні та стійкі відтворювані об'єктивні внутрішні зв'язки в природі та суспільстві; в) систему узагальнених знань, пояснення тих чи інших сторін дійсності; г) перехід від часткового до загального, коли на підставі знання про частину робиться висновок про об'єкт загалом.

Завдання для індивідуальної роботи

1. У чому полягає сутність стратегії і тактики наукового дослідження?
2. Які обираються літературні джерела для проведення дослідження?
3. Як складається зміст роботи?
4. Для чого складаються таблиці і графіки у процесі здійснення наукових досліджень?
5. Як визначається достовірність проведення результатів дослідження?
6. Назвіть приклади фундаментальних та прикладних досліджень.

Тема 6.

Загальні вимоги та правила оформлення науково-дослідної роботи

Вивчаючи тему,

студенти повинні знати:

- правила оформлення наукових робіт;
- загальні вимоги щодо оформлення наукових робіт;
- що таке основна частина наукової роботи;
- як оформлюється анотація до наукової роботи.

вміти:

- правильно оформлювати наукову роботу;
- обґрунтовувати актуальність обраної теми дослідження;
- рецензувати науково-дослідні роботи.

Питання, що розглядаються під час лекцій:

- 6.1. Правила оформлення наукових робіт.
- 6.2. Загальні вимоги до оформлення наукових робіт.
- 6.3. Загальні правила цитування джерел у наукових роботах.
- 6.4. Оформлення списку використаних джерел.

Групове заняття:

- 6.1. Охарактеризуйте технологію обговорення результатів наукових досліджень.
- 6.2. Опишіть правила оформлення наукових робіт.
- 6.3. Які загальні вимоги до оформлення наукових робіт?
- 6.4. Як правильно оформлювати додатки?
- 6.5. Як правильно скласти анотацію до наукової роботи?
- 6.6. Що таке цитування у науковому тексті?
- 6.7. Як здійснюється рецензування науково-дослідних робіт?
- 6.8. Які ви знаєте індивідуальні форми позааудиторної діяльності?
- 6.9. Обґрунтуйте важливість студентських гуртків.

Тести для самоконтролю

1. Що таке цитування?	а) виклад ідей та думок автора своїми словами, використовуючи перефразування та узагальнення; б) невеличкий уривок з літературного чи наукового твору; в) фрагмент чужого тексту; г) пряме використання першоджерела з посиланням на нього.
2. В якому з розділів наукової роботи детально розглядається методика і техніка дослідження, узагальнюються його результати?	а) у висновках та пропозиціях; б) в основній частині роботи; в) у вступі; г) у додатках.
3. Що таке експериментальна частина наукової роботи?	а) це частина роботи, в якій містяться дані особисто проведених дослідів та спостережень; б) це частина роботи, яка містить усі обов'язкові матеріали, зазначені у завданні, а також додаткові ілюстративні матеріали (плакати), виконані з метою полегшення захисту роботи; в) це частина роботи, в якій викладається хід досліджень та їх результати; г) розділ, що передбачений для розв'язування дослідницьких й оптимізаційних задач.
4. В якому з підрозділів наукової роботи вказується, на яких наукових конференціях, круглих столах та семінарах оприлюднено результати досліджень, що включені до роботи?	а) в експериментальній частині роботи; б) в розділі, де висвітлюються узагальнення результатів досліджень; в) у переліку публікацій; г) в апробації результатів дослідження.
5. В якому з розділів наукової роботи обґрунтовують достовірність отриманих результатів та викладають рекомендації щодо їх використання?	а) у вступі; б) у висновках; в) в експериментальній частині роботи; г) в додатках.
6. Що таке анотація наукової роботи?	а) перелік основних питань роботи, ознайомлення з якими складає враження про публікацію; б) обґрунтування доцільності дослідження; в) цитати з тексту роботи; г) стисла характеристика роботи, яка містить перелік основних питань, інформацію про призначення роботи та її цінність.

7. Який документ передбачає узагальнену аргументовану оцінку, висновки про значення аналізованої праці?	а) відгук наукового керівника; б) рецензія; в) резюме; г) анотація.
8. Продовж речення. Усунення випадків недоброякісної практики наукових досліджень та забезпечення узгодження й додержання балансу інтересів авторів, читачів, редакційної колегії є головною метою процедури:	а) рецензування; б) написання кваліфікаційної роботи; в) досягнення інтересу до роботи у її читачів; г) складання анотації.
9. Продовж речення. Важливість, суттєве значення, відповідність теми дослідження сучасним потребам певної галузі науки та перспективам її розвитку, практичним завданням відповідної сфери діяльності обґрунтовується в:	а) основній частині роботи; б) у практичній частині наукової роботи; в) анотації; г) актуальності дослідження.
10. Одна з форм наукової діяльності студентів, що спрямована на розширення їх наукового потенціалу й формування навичок науково-дослідної діяльності – це:	а) практичне заняття; б) семінар; в) студентський науковий гурток; г) написання тез доповідей.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Які основні правила оформлення науково-дослідних робіт?
2. Які питання повинен висвітлити рецензент у своєму відгуку?
3. Що таке семінарське заняття?
4. Як студентів залучають до наукових досліджень?
5. Як правильно підготувати анотацію?
6. Як формується інтерес у студентів до науково-дослідної роботи?

Тема 7.

Оформлення результатів досліджень у вигляді наукових робіт

Вивчаючи тему,

студенти повинні знати:

- особливості написання наукових робіт та есе;
- як формується стиль наукової роботи;
- як складаються та оформлюються звіти з НДДКР;
- методику оформлення результатів досліджень.

вміти:

- оформлювати результати наукових досліджень у вигляді наукових робіт;
- узагальнювати результати наукових досліджень;
- формулювати висновки до проведеного дослідження.

Питання, що розглядаються під час лекції:

- 7.1. Форми узагальнення результатів наукових досліджень.
- 7.2. Оформлення результатів наукової роботи.
- 7.3. Мова та стиль наукової роботи.
- 7.4. Складання та оформлення звітів з НДДКР.

Групове заняття:

- 7.1. Обгрунтуйте механізм узагальнення результатів наукових досліджень.
- 7.2. Які існують види наукових робіт?
- 7.3. Охарактеризуйте методику оформлення результатів досліджень.
- 7.4. Як правильно формуються тези наукової доповіді?
- 7.5. Розкрийте переваги та недоліки індивідуальної форми навчання.
- 7.6. Розкрийте переваги та недоліки групової форми навчання.
- 7.7. Які загальні вимоги до звіту з НДДКР?
- 7.8. Що таке наукова дискусія?

Тести для самоконтролю

1. Розвиток навичок критичного судження і міркування, де пере-віряється якість накопичених людиною знань, – це:	а) виступ з доповіддю; б) написання наукової статті; в) участь у симпозиумі; г) участь у дискусії.
2. Що є формою узагальнення наукових досліджень?	а) усний виклад; б) рецензування роботи; в) дискусія; г) друкована праця.
3. Ґрунтовна друкована наукова праця, у якій один досліджуваний предмет, процес або явище розглядаються досить різнобічно і разом з тим цілісно і поглиблено, – це:	а) препринт; б) монографія; в) депонований рукопис; г) наукова стаття.
4. Основним методологічним інструментом, що організовує процес дослідження і визначає його логіку, є:	а) завдання наукового дослідження; б) робоча гіпотеза; в) проблема наукового дослідження; г) мета наукового дослідження.
5. Вкажіть, що з переліченого не відноситься до форм узагальнення результатів наукового дослідження?	а) конспект; б) дисертація; в) тези доповідей; г) наукова стаття.
6. Нумерація сторінок в науковій роботі починається з:	а) змісту; б) основного тексту; в) вступу; г) титульного аркуша.
7. Авторський друкований аркуш являє собою:	а) 40 тис. знаків; б) 20 сторінок машинописного тексту; в) 1 друковану сторінку; г) розділ монографії.
8. Що є кінцевою формою реалізації науково-дослідної роботи?	а) звіт з НДДКР; б) монографія. в) практичне впровадження отриманих наукових результатів у практику; г) захист звіту з НДДКР та його результатів.
9. Що є формою впровадження результатів наукового дослідження у навчальний процес?	а) модернізація існуючих курсів лекцій; б) поширення друкованих видань; в) оприлюднення наукових результатів; г) написання підручників та навчальних посібників.

Закінчення табл.

10. Чим визначається ефективність науково-дослідної роботи організації?	а) кількістю наукових працівників; б) кількістю авторських свідоцтв та патентів; в) економічною ефективністю від впровадження результатів наукових досліджень; г) кількістю витрат на проведення дослідження.
---	--

Завдання для індивідуальної роботи

1. Опишіть методику підготовки наукових робіт на конкурс.
2. Опишіть методику підготовки наукових робіт до публікації.
3. Охарактеризуйте технологію обговорення результатів наукової роботи.
4. Розкрийте особливості написання наукової монографії.
5. Що являє собою продукція наукових досліджень?
6. Як здійснюється обговорення результатів проведеного дослідження? Для чого воно потрібне?

Тема 8.

Наукові статті, тези доповіді

Вивчаючи тему,

студенти повинні знати:

- види та функції наукових статей;
- які елементи повинна містити наукова стаття;
- правила, які слід дотримуватися при написанні наукових статей;
- структуру та алгоритм написання тез доповіді;
- як формується доповідь на семінарі;
- як формується план роботи над доповіддю.

вміти:

- аналізувати теоретико-методичне підґрунтя написання наукової статті;
- правильно оформлювати результати наукових досліджень;
- правильно оформлювати тези доповіді;
- складати план роботи над доповіддю.

Питання, що розглядаються під час лекції:

- 8.1. Види та структура наукових статей.
- 8.2. Правила, які слід дотримуватися під час написання наукових статей.
- 8.3. Структура та оформлення тез доповіді.
- 8.4. Доповідь на семінарі.
- 8.5. План роботи над доповіддю.

Групове заняття:

- 8.1. Які існують види наукових статей?
- 8.2. Назвіть функції наукових статей.
- 8.3. Які необхідні елементи повинна містити наукова стаття?
- 8.4. Охарактеризуйте структуру наукової статті.
- 8.5. Яких правил слід дотримуватися під час написання наукових статей?
- 8.6. Що являють собою тези доповіді?
- 8.7. Яка структура тез доповідей?
- 8.8. Вкажіть вимоги до оформлення тез доповідей.
- 8.9. Які вимоги до оформлення письмової доповіді?
- 8.10. Яка методика проведення семінарського заняття?
- 8.11. Що являє собою план роботи над доповіддю?

Тести для самоконтролю

1. Вид наукової публікації, в якому описано кінцеві або проміжні результати проведеного дослідження, обґрунтовано способи їх отримання, а також окреслено перспективи подальших напрацювань, – це:	а) тези доповіді; б) наукова стаття; в) доповідь; г) резюме.
2. За допомогою якої з функцій наукових статей представляють дослідника у науковому товаристві?	а) комунікативної; б) презентаційної; в) дослідницької; г) узагальнювальної.
3. Яка з функцій наукових статей слугує засобом спілкування дослідників?	а) аналітична; б) дослідницька; в) узагальнювальна; г) комунікативна.
4. В якому з елементів наукової статті описується виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття?	а) постановка проблеми у загальному вигляді; б) формулювання цілей дослідження; в) аналіз останніх досліджень і публікацій; г) анотація.
5. В якому зі структурних елементів наукової статті відображається авторська стратегія в одержанні нових знань про об'єкт та предмет дослідження?	а) в науковій новизні дослідження; б) в основній частині статті; в) у висновках; г) у меті.
6. У чому полягає наукова новизна досліджень?	а) полягає у викладі основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; б) характеристика одержаних результатів і проведеного дослідження в цілому; в) у досягненні нових знань, які планується отримати під час проведення дослідження; г) у вивченні нового об'єкта дослідження.
7. Наукова проблематика статті – це:	а) виявлення нових фактів та явищ; б) оцінка ідей вирішення проблеми; в) форма наукового мислення щодо дослідження нового, котре виникло у процесі пізнання або практичної діяльності; г) всі відповіді правильні.

8. Що розуміють під поняттям «наукове товариство»?	а) групу людей, діяльність яких спрямована на одержання нової інформації; б) певна наукова структура, що створюється з учених відповідної наукової спеціалізації; в) група вчених, що працюють над однією науковою тематикою; г) група людей, об'єднаних однією загальною метою, які працюють для її досягнення.
9. Вид самостійної науково-дослідної роботи, де автор розкриває суть досліджуваної проблеми, наводить різні точки зору, а також власні погляди на неї, – це:	а) стаття; б) монографія; в) конспект; г) доповідь.
10. Назвіть основні джерела накопичення матеріалу.	а) роздуми і спостереження; б) читання; в) особистий досвід; г) бесіди та інтерв'ю.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Які структурні особливості наукової статті?
2. Яка роль наукової статті у висвітленні результатів наукового дослідження?
3. Охарактеризуйте види наукових статей.
4. У чому полягають особливості написання тез доповідей?
5. Що являє собою візуальне супроводження наукової доповіді?
6. Які функції виконує семінарське заняття?

Тема 9.

Презентація наукових робіт

Вивчаючи тему,
студенти повинні знати:

- як формується тема науково-дослідної роботи;
- як обґрунтовується актуальність обраної теми;
- загальні правила оформлення наукової роботи.

вміти:

- обґрунтовувати актуальність теми дослідження;
- правильно встановлювати завдання до наукової роботи;
- формулювати висновки до наукової роботи.

Питання, що розглядаються під час лекції:

- 9.1. Тема науково-дослідної роботи.
- 9.2. Актуальність проблеми та науковий апарат.
- 9.3. Завдання наукового дослідження.
- 9.4. Висновки до наукової роботи.

Групове заняття:

- 9.1. Як формується тема науково-дослідної роботи?
- 9.2. Як обґрунтовується актуальність обраної теми?
- 9.3. Що включає в себе науковий апарат дослідження?
- 9.4. Що являє собою стратегія дослідження?
- 9.5. Які загальні правила до оформлення наукових робіт?
- 9.6. Побудуйте алгоритм обґрунтування актуальності прикладного дослідження?
- 9.7. Що таке науковий результат дослідження?
- 9.8. Як формуються висновки до наукової роботи?
- 9.9. Як оформлюється наукова робота?

Тести для самоконтролю

1. Що являє собою обґрунтування актуальності дослідження?	а) важливість, суттєве значення, відповідність теми дослідження потребам науки та практики; б) міру важливості дослідження на цей момент і в цій ситуації для вирішення певної проблеми або завдання; в) затребуваність вивчення та вирішення проблеми в суспільстві; г) пояснення необхідності вивчення цієї теми і проведення дослідження в процесі загального пізнання.
2. Що таке узагальнені дослідником вказівки на конкретні труднощі в розв'язуванні практичних задач, помилки і недоліки в роботі, що зумовлені відсутністю відповідних наукових положень та рекомендацій?	а) запити практики; б) запити науки; в) побажання стейкхолдерів; г) наукові ідеї.
3. Що таке ідея дослідження?	а) основна думка дослідження; б) мета дослідження; в) це вказівки на головні напрямки дослідження чи його концепцію; г) основний зміст наукової роботи.
4. Що таке стратегія дослідження?	а) відомі науці теоретичні та методологічні положення; б) це основні детермінанти і шляхи зміни існуючого чи розробки нового теоретичного знання; в) теоретична концепція дослідження; г) це спосіб дослідження і перетворення бази даних, одержаних внаслідок аналізу навколишнього середовища.
5. Що таке тактика дослідження?	а) головні відомі науці теоретичні й методологічні положення, виходячи з яких слід розробляти теоретичні передумови дослідження; б) загальний план, який охоплює довготривалий проміжок часу; в) детальний комплексний план досягнення поставленої мети; г) це модель узагальнення дій, необхідних для досягнення поставлених цілей шляхом координування і розподілу ресурсів.

6. Що є основним завданням практично всіх досліджень?	а) розв'язання поставленої проблеми; б) перевірка того, наскільки точно описані ознаки, що поняття завжди співвідносяться з їх об'єктивними проявами; в) перевірка отриманих наукових фактів; г) дослідно-експериментальна перевірка висловлених ідей та розробка практичних рекомендацій з метою вдосконалення певного процесу.
7. Що являє собою наукове дослідження?	а) продукт людського мислення та форма відображення дійсності; б) інтелектуальна наукова діяльність, спрямована на здобуття і використання нових знань; в) цілеспрямоване пізнання понять, законів та теорій; г) це процес дослідження певного об'єкта (предмета або явища) за допомогою наукових методів, що має на меті встановлення закономірностей його виникнення, розвитку і перетворення в інтересах раціонального використання у практичній діяльності людей.
8. Встановлення невідомих раніше, але об'єктивно існуючих закономірностей, властивостей та явищ, які вносять докорінні зміни у рівень наукового пізнання, – це:	а) наукове дослідження; б) наукове відкриття; в) наукова робота; г) науковий винахід.
9. Збірники матеріалів досліджень наукових статей, виконаних у наукових установах та навчальних закладах, – це:	а) тези доповідей; б) презентації; в) монографії; г) збірники наукових праць.
10. Документ або комплекс документів, що призначений для представлення наукового продукту, метою якого є донесення до аудиторії повноцінної інформації про об'єкт?	а) наукова монографія; б) симпозиум; в) презентація; г) конференція.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Опишіть методику підготовки та оформлення публікації.
2. Що таке відгук / рецензія наукового керівника?
3. Опишіть механізм подачі науково-дослідних робіт на конкурс.
4. Опишіть правила оформлення наукових робіт.
5. Опишіть механізм усного представлення наукових досліджень на наукових зібраннях різного рівня.
6. Як оформлюються результати наукового відкриття?

Тема 10.

Захист наукових робіт

Вивчаючи тему,

студенти повинні знати:

- як буде виступ з доповіддю за темою дослідження;
- як правильно надавати відповіді на поставлені питання;
- як брати активну участь у кваліфікованій дискусії;
- види наукових робіт.

вміти:

- готуватись до виступу з доповіддю;
- правильно сприймати доповідь за темою дослідження;
- надавати відповіді на поставлені питання;
- вступати в дискусію.

Питання, що розглядаються під час лекції:

- 10.1. Виступ з доповіддю за темою дослідження.
- 10.2. Загальне сприйняття доповіді дослідження.
- 10.3. Відповіді на поставлені питання.
- 10.4. Активна кваліфікована участь у дискусії.

Групове заняття:

- 10.1. Як здійснюється підготовка до виступу з доповіддю?
- 10.2. Які структурні елементи доповіді за темою дослідження?
- 10.3. Чи потрібна письмова форма підготовки відповідей?
- 10.4. Що таке відповідь, які її основні функції?
- 10.5. Як класифікуються відповіді?
- 10.6. На що повинен звертати увагу доповідач перед виступом?
- 10.7. Що таке дискусія?
- 10.8. Які є види дискусій?
- 10.9. Які загальні правила проведення дискусій?
- 10.10. На що слід звертати увагу під час підготовки до дискусії?

Тести для самоконтролю

1. Що є основним завданням науково-дослідної роботи?	а) створення у закладах вищої освіти навчально-наукових лабораторій, в яких ведуться наукові дослідження та одночасно організовується науково-дослідна робота студентів; б) впровадження елементів творчості в навчальні лабораторії та практичні заняття; в) виконання досліджень у поза-навчальний час, а також участь у різноманітних наукових конференціях; г) набуття студентами навичок самостійної теоретичної та експериментальної роботи, ознайомлення з реальними умовами праці.
2. Початок застосування досліджень на практиці та у реальних практичних умовах на виробництві – це:	а) впровадження результатів дослідження в практику; б) наукові лабораторії; в) наукові студентські гуртки; г) колоквиуми.
3. В якій частині доповіді дипломника наводять загальні висновки, не повторюючи узагальнень, зроблених у характеристиці глав основної частини роботи, й основні рекомендації?	а) в основній частині; б) у вступній частині; в) у роздатковому матеріалі; г) у заключній частині.
4. Що являє собою комунікативний етап доповіді?	а) аналіз промови; б) проголошення промови, відповіді на питання та ведення полеміки; в) визначення теми і мети виступу; г) підбір матеріалу.
5. Що являє собою післякомунікативний етап доповіді?	а) аналіз промови; б) визначення теми і мети виступу; в) підбір матеріалу; г) вивчення тексту.
6. Яку назву носить матеріал, добутий автором з життя шляхом спостережень і власного досвіду?	а) підготовчий; б) публічний; в) безпосередній; г) опосередкований.
7. Що являє собою судження, викликане питанням, що уточнює або доповнює початкове знання?	а) промова; б) анотація; в) твердження; г) відповідь.

8. Форма колективного обговорення, мета якого виявити істину або знайти правильний розв'язок порушеного питання через висловлення власних міркувань та зіставлення поглядів опонентів на проблему, носить назву:	а) промова; б) суперечка; в) дискусія; г) наукове обговорення.
9. Яка з дискусій спеціально організовується для розгляду важливої дидактичної проблеми?	а) дискусія, спрямована на формування переконань; б) дискусія, що виникає стихійно під час розгляду та обговорення складних питань; в) гуртова; г) справжня навчальна дискусія.
10. Як називається дискусія, коли спочатку вивчається і обговорюється проблема в малих групах, а потім дискутують усім колективом?	а) лімітована; б) спостережна; в) багаторазова; г) конференційна.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Чи доцільно підготувати письмові відповіді на питання, зауваження та побажання, наявні у відгуку наукового керівника та рецензента?
2. Які ви можете надати основні поради доповідачам?
3. Які основні рекомендації до публічного виступу?
4. Які основні етапи підготовки до публічного виступу?
5. У яких випадках доповідь на сприймається оточенням?
6. Яке значення жестів і міміки в усному спілкуванні?

Тема 11.

Дисертаційні роботи та їх види

**Вивчаючи тему,
студенти повинні знати:**

- що таке дисертація;
- основні кваліфікаційні ознаки дисертацій;
- алгоритм отримання здобувачем наукового ступеня.

вміти:

- обирати правильні методи під час проведення дослідження;
- проводити самостійне дослідження;
- виконувати дослідження;
- скласти акти апробацій проведеного дослідження.

Питання, що розглядаються під час лекцій:

- 11.1. Дисертація як вид наукової роботи.
- 11.2. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук (PhD).
- 11.3. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук.
- 11.4. Кваліфікаційні ознаки дисертацій.

Групове заняття:

- 11.1. Що означає слово «дисертація»?
- 11.2. Коли почали писатися перші дисертаційні роботи?
- 11.3. Які основні вимоги до написання дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії?
- 11.4. Що являє собою дисертація як кваліфікаційна робота?
- 11.5. Як здійснюється захист дисертацій?
- 11.6. Які основні вимоги висуваються до дисертацій?
- 11.7. Що таке акти апробацій дослідження?

Тести для самоконтролю

1. Кваліфікаційна наукова робота, у якій містяться результати дослідження у вигляді рукопису, – це:	а) дисертація; б) дипломна робота; в) наукова стаття; г) звіт.
---	---

<p>2. Остаточне рішення про присудження наукового ступеня приймає:</p>	<p>а) Спеціалізована вчена рада; б) Національна Академія наук України; в) Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти; г) Міністерство освіти і науки України.</p>
<p>3. До вчених звань належать:</p>	<p>а) доцент; б) PhD; в) професор; г) доктор наук.</p>
<p>4. Освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра, – це:</p>	<p>а) доктор філософії; б) PhD; в) доктор наук; г) кандидат наук.</p>
<p>5. Додаток до диплома доктора філософії містить інформацію про:</p>	<p>а) результати навчання особи; б) відомості про національну систему вищої освіти; в) про здобутий особою науковий ступінь, галузь знань та / або спеціальність; г) назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС, а також відомості про національну систему вищої освіти України.</p>
<p>6. Кваліфікаційна наукова праця, виконана особисто здобувачем у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії, – це:</p>	<p>а) дисертація на здобуття наукового ступеня; б) наукова стаття; в) підручник; г) препринт.</p>
<p>7. Що таке критична оцінка з боку наукового співтовариства наукових досліджень здобувача?</p>	<p>а) характеристика наукової роботи; б) публікації; в) апробація; г) особистий внесок.</p>
<p>8. В якому з розділів дисертації розкривається сутність і стан наукової проблеми (завдання) та її значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження?</p>	<p>а) у додатках; б) в основній частині; в) у теоретичній частині; г) у вступі.</p>
<p>9. Ступінь офіційно прийнятої кваліфікаційної системи, що ранжує наукових і науково-педагогічних працівників у визначених галузях знань, – це:</p>	<p>а) науковий ступінь; б) PhD; в) вчене звання; г) магістр.</p>

10. Розгорнутий планконспект дисертації, який у стислому узагальненому вигляді відтворює основний зміст її складових: актуальність теми, мету і завдання дослідження, структуру дисертації, носить назву:	а) план-проспект дисертації; б) робочий план; в) індивідуальний план роботи; г) пояснювальна записка до вибору теми дисертаційного дослідження.
---	--

Завдання для індивідуальної роботи

1. Які загальні вимоги до написання дисертацій?
2. Що являє собою документальне підтвердження наукового ступеня доктора філософії?
3. Як здійснюється експертиза дисертаційного дослідження доктора філософії?
4. Які основні вимоги до написання дисертацій?
5. Що являє собою магістерська дисертація як кваліфікаційне дослідження?
6. Опишіть зміст та методику виконання магістерського дослідження.

Тема 12.

Методика виконання дисертаційного дослідження

Вивчаючи тему,

студенти повинні знати:

- загальну методика виконання дисертаційного дослідження;
- етапи виконання дисертаційного дослідження;
- технологію роботи над дисертацією;
- основні вимоги, що висуваються до дисертацій.

вміти:

- правильно оформлювати дисертацію;
- планувати роботу над дисертаційним дослідженням.

Питання, що розглядаються під час лекцій:

- 12.1. Послідовність процесу роботи над дисертацією.
- 12.2. Вибір і затвердження теми дисертації.
- 12.3. Основні вимоги до оформлення дисертацій.
- 12.4. Кваліфікаційні ознаки дисертацій.

Групове заняття:

- 12.1. Що таке індивідуальний план роботи здобувача?
- 12.2. Як здійснюється формування об'єкта (предмета) дослідження?
- 12.3. Як здійснюється систематизація результатів дослідження?
- 12.4. Яка структура дисертації?
- 12.5. Назвіть основні вимоги до оформлення дисертацій?
- 12.6. Що являє собою основна частина дисертації?
- 12.7. Як формуються висновки до дисертації?
- 12.8. Які основні правила оформлення дисертаційної роботи?
- 12.9. Назвіть основні кваліфікаційні ознаки дисертацій.

Тести для самоконтролю

<p>1. Туристичний кластер – це:</p>	<p>а) продукти дії ринкової економіки з особливою роллю людського фактора, орієнтацією на кінцевого споживача; б) відносно компактна територія зростання туристичної індустрії, що характеризується певною туристичною спеціалізацією; в) утворення шляхом поєднання діяльності таких суб'єктів господарювання як власників садиб, місцевих майстрів, представників сфери послуг та місцевого самоврядування, внаслідок чого поліпшиться бізнес-клімат у сільській місцевості; г) групи підприємств, що сконцентровані в межах певної території.</p>
<p>2. Як мають розроблятися атласи рекреаційно-туристичних ресурсів?</p>	<p>а) так, щоб містити інформацію про облаштування місць короткотермінових зупинок, допустиме антропогенне навантаження; б) так, щоб сприяти всебічному розвитку сільської місцевості за рахунок ефективного використання наявних виробничих ресурсів; в) з відображенням розміщення історико-культурних ресурсів, спортивно-оздоровчих, курортних, промислових, транспортних в межах кластера; г) у межах територіальної громади з описом населених пунктів, історії їх походження, кластерної території та її об'єктів.</p>
<p>3. Сукупність різних об'єктів туристичної діяльності, які забезпечують прийом, обслуговування та перевезення туристів – це:</p>	<p>а) туристична індустрія; б) заклади культури; в) ресторанне господарство; г) кластерний підхід.</p>
<p>4. Рекреаційний туризм – це:</p>	<p>а) подорож із метою відпочинку, оздоровлення і лікування; б) подорож із метою участі у спортивних змаганнях; в) подорож із метою участі у громадських заходах; г) подорож із метою ознайомлення з культурою, традиціями, звичаями країни перебування туристів.</p>

<p>5. Що таке земельно-майновий комплекс?</p>	<p>а) об'єднання підприємств, що супроводжується розробкою бізнес-плану, який визначатиме результат господарської діяльності; б) самостійна сфера діяльності у рамках конкретних адміністративно-територіальних утворень; в) охоплення всіх суспільно-важливих сфер господарської діяльності у межах адміністративно-територіальних утворень; г) це коли агропідприємство має функціонувати як система, що забезпечує синергетичний ефект, за якого досягається така послідовність: освіта – наука – бізнес – гідне життя.</p>
<p>6. В чому полягає синергетичний ефект під час створення земельно-майнових комплексів?</p>	<p>а) в тому, що агропідприємство має функціонувати як система, що забезпечує синергетичний ефект, за якого досягається така послідовність: освіта – наука – бізнес – достойне життя; б) в ефективному функціонуванні кластерних об'єднань; в) у тому, що земельно-майнові комплекси мають функціонувати як самостійні сфери діяльності у рамках конкретних адміністративно-територіальних утворень; г) у збільшенні доходів з одночасним скороченням витрат.</p>
<p>7. Що є передумовою розробки землевпорядної документації на земельно-майнові комплекси?</p>	<p>а) зонування земель за категоріями та типами землекористування з врахуванням еколого-економічної придатності земель та суспільних потреб; б) наявність бізнес-плану; в) міжфакторна взаємодія земельно-майновий комплексів, що породжує нову якість проєктів землеустрою; г) функціонування всіх сфер господарської діяльності у межах адміністративно-територіальних утворень.</p>
<p>8. Яка зі сфер агротуризму полягає в освоєнні нових методів ведення сільськогосподарського виробництва, використанні вільних незадіяних ресурсів, а також додаткових трудових ресурсів?</p>	<p>а) соціальна сфера; б) виробнича сфера; в) екологічна сфера; г) рекреаційна сфера.</p>

9. Різновид сільського туризму, який організовується у сільській місцевості в межах діючого селянського господарства та орієнтований на знайомство з особливостями місцевого сільськогосподарського природокористування – це:	а) агроекотуризм; б) сільський туризм; в) агротуризм; г) внутрішній туризм.
10. Для чого створена система екологічного маркування садиб під назвою «Зелена садиба»?	а) для сприяння розвитку сільського зеленого туризму; б) для збереження екології навколишнього природного середовища; в) для того, щоб оформлення території носило ознаки підтримки сталого розвитку регіону та його екологічного стану; г) для того, щоб у мальовничу місцевість було дійсно перспективно вкладати кошти.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Охарактеризуйте основні етапи процесу роботи над дисертацією.
2. Як обґрунтовується актуальність, новизна та перспективність дисертаційного дослідження?
3. Опишіть процедуру пошуку, накопичення та обробки наукової інформації з теми дисертаційного дослідження?
4. Які функції у дисертаційному дослідженні виконує аналіз обраної літератури?
5. Чи потрібно здійснювати попередню експертизу (передзахист) дисертації на кафедрі?
6. Як здійснюється прилюдний захист дисертації?

Тема 13.

Культура наукової мови

Вивчаючи тему,

студенти повинні знати:

- функціональні різновиди сучасної української літературної мови;
- особливості формування мови економічної науки;
- специфіку наукової мови.

вміти:

- рецензувати науково-дослідні роботи;
- правильно оформлювати наукову роботу.

Питання, що розглядаються під час лекції:

- 13.1 Функціональні різновиди сучасної української літературної мови.
- 13.2. Особливості формування мови економічної науки.
- 13.3. Специфіка наукової мови.

Групове заняття:

- 13.1. Назвіть головні ознаки наукового стилю.
- 13.2. Що являє собою науковий підстиль наукового стилю?
- 13.3. Що являє собою науково-популярний підстиль наукового стилю?
- 13.4. Що являє собою науково-навчальний підстиль наукового стилю?
- 13.5. Що являє собою культура наукової мови?
- 13.6. У чому полягає специфіка наукової мови?
- 13.7. У чому полягає культура усного фахового ділового спілкування?
- 13.8. Що являє собою науковий стиль?

Тести для самоконтролю

<p>1. Наукова діяльність передбачає:</p>	<p>а) допомогу студентам досконало засвоїти сучасні норми української мови; б) сприяння у набутті знань про особливості підготовки наукового тексту, необхідних для репрезентації наукової діяльності; в) сприяння набуттю вмій і навичок аналітичного опрацювання різних джерел наукової інформації; г) вміння інтерпретувати свої наукові здобутки, опанування стилістичних норм наукового стилю, володіння навичками коректності у виступах.</p>
<p>2. Який функціональний різновид мови слугує для спілкування в державно-політичному, громадському та економічному житті, законодавстві, у сфері управління адміністративно-господарською діяльністю?</p>	<p>а) офіційно-діловий стиль; б) науковий; в) розмовний; г) публіцистичний.</p>
<p>3. Основне призначення наукового стилю – це:</p>	<p>а) викладення результатів наукової та дослідницької діяльності; б) повідомлення, пояснення, тлумачення досягнутих наукових результатів та відкриттів; в) повідомлення про результати наукових досліджень та систематизація знань; г) доведення теорій, обґрунтування гіпотез, класифікацій, роз'яснення явищ, систематизація знань.</p>
<p>4. Де реалізується науково-навчальний підстиль?</p>	<p>а) у відгуках та анотаціях; б) у підручниках, посібниках, монографіях; в) у вузькому колі фахівців; г) для обслуговування фахівців певної галузі.</p>
<p>5. Назвіть форми, у яких реалізується науковий стиль?</p>	<p>а) публіцистичний; б) усний; в) художній; г) писемний.</p>

6. Володіння нормами усної і писемної наукової мови, а також свідоме, цілеспрямоване та майстерне використання мовно-виражальних засобів залежно від мети та обставини спілкування – це:	а) риторика; б) академічне письмо; в) культура наукової мови; г) монографія.
7. Сукупність термінів, тобто слів або словосполучень, що обслуговують сферу наукової та дослідницької діяльності, – це:	а) наукова термінологія; б) наукова мова; в) термінознавство; г) монографія.
8. Спілкування між особами з метою встановлення ділових стосунків, вирішення ділових проблем або вироблення правильного підходу до них – це:	а) науковий стиль; б) виробнича сфера; в) фахове ділове спілкування; г) спілкування між людьми як представниками фахових установ.
9. Назвіть сфери використання наукового стилю:	а) наукова діяльність; б) публіцистичний стиль; в) науково-технічний прогрес; г) освіта.
10. Спеціаліст, який володіє знаннями про земельне право, земельний кадастр, землевпорядкування та управління земельними ресурсами, має відповідну освіту та належну кваліфікацію, – це:	а) землемір; б) менеджер земельних ресурсів; в) інженер-землевпорядник; г) землевпорядник.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Назвіть засоби наукового стилю у професійному спілкуванні.
2. Які основні правила етикету службового листування в землевпорядній сфері?
3. Назвіть особливості редагування наукових текстів.
4. Вкажіть значення роботи землевпорядника у теперішній час.
5. Які існують сфери наукового стилю?
6. Розкрийте призначення Всеукраїнської громадської організації «Спілка землевпорядників України».

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА З ДИСЦИПЛІНИ

Варіант № 1

1. Розкрийте історичні передумови виникнення науки.
2. Опишіть, як здійснюється науково-дослідна робота поза навчальним процесом?
3. Охарактеризуйте історію розвитку землевпорядної науки.

Варіант № 2

1. Що таке Національна система науково-технічної інформації?
2. Опишіть історію виникнення землевпорядних університетів у Європі.
3. Розкрийте основні задачі наукознавства.

Варіант № 3

1. Що таке методологія науки?
2. Розкрийте етапи розвитку науки.
3. Які основні завдання Національної системи науково-технічної інформації?

Варіант № 4

1. Які існують соціальні функції науки?
2. Опишіть статтю ЗУ «Про землеустрій», яка описує, хто має право займатися професійною діяльністю у сфері землеустрою.
3. Які існують види науково-дослідної роботи студентів?

Варіант № 5

1. Що включають у себе науково-організаційні заходи?
2. Які існують види науково-дослідної роботи студентів?
3. Що таке діалектика?

Варіант № 6

1. Які існують основні галузі інформації?
2. Що таке наукознавство?
3. Які ви знаєте основні системні принципи?

Варіант № 7

1. Що таке метод?
2. Які аспекти охоплює науково-дослідна робота студентів?
3. Які ви знаєте основні системні принципи?

Варіант № 8

1. Опишіть методологію наукових досліджень сфері землекористування.
2. Як здійснюється науково-дослідна робота студентів?
3. Які існують освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти?

Варіант № 9

1. Яка мета класифікації наук?
2. Що таке системний підхід?
3. Що являє собою процес наукового пізнання?

Варіант № 10

1. Розкрийте поняття «наука».
2. Як здійснюється науково-дослідна робота поза навчальним процесом?
3. Що таке монографія?

Варіант № 11

1. Що таке діалектика?
2. Коли були відкриті в Україні перші землевпорядні факультети?
3. Розв'язання яких завдань забезпечує науково-дослідна діяльність студентів?

Варіант № 12

1. Що таке прикладні науки?
2. В яких університетах України створено землевпорядні факультети?
3. Що являють собою абстрактні системи?

Варіант № 13

1. Що таке матеріальні системи?
2. Що являє собою предметний науковий гурток?
3. Яка мета класифікації наук?

Варіант № 14

1. Опишіть методологію створення студентських наукових лабораторій.
2. Що таке система та системний підхід?
3. Які найбільш поширені індивідуальні навчально-дослідні завдання для студентів спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»?

Варіант № 15

1. Що таке органічні системи в наукознавстві?
2. Як здійснюється класифікація наук?
3. Які існують основні галузі інформації?

Варіант № 15

1. Що таке науково-технічна інформація?
2. Як здійснюється науково-дослідна робота студентів?
3. Опишіть методику складання анотації до наукового твору (продукту).

Варіант № 16

1. Що таке методологія науки?
2. Які існують інформаційно-пошукові системи?
3. Що являють собою збірники наукових праць?

Варіант № 17

1. Що таке класифікація наук?
2. Які офіційні документи мають обмежений доступ?
3. Як здійснюється процес опрацювання інформації?

Варіант № 18

1. Що таке депоновані рукописи?
2. Які існують способи складання конспектів?
3. Що являє собою теорія діалектичного пізнання?

Варіант № 19

1. Розкрийте етичні норми та цінності науки.
2. Як класифікуються наукові документи, яка їх структура та призначення?
3. Які є чинники розробки наукової теорії (ідеї, принципи, тлумачення, поняття, гіпотези, наукова теорія)?

Варіант № 20

1. Що таке препринт?
2. Як здійснюється класифікація наук?
3. Опишіть такі методи емпіричного дослідження, як спостереження, експеримент, порівняння, опис, вимірювання, моніторинг.

Варіант № 21

1. Що являє собою інформація довідниково-енциклопедичного характеру?
2. Як здійснюється пошук патентних матеріалів?
3. Які існують основні види наукових публікацій?

Варіант № 22

1. Що таке бібліографія?
2. Які існують методи пошуку, збору, систематизації та інтерпретації наукової інформації?
3. Опишіть загальні положення щодо підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів?

Варіант № 23

1. Яка роль наукової інформації у проведенні наукових досліджень?
2. Що таке УДК?
3. Як будується бібліографічний апарат наукових досліджень?

Варіант № 24

1. Що таке теорія в широкому розумінні цього слова?
2. Які існують стадії наукового дослідження?
3. Опишіть критерії ефективності досліджень науковця.

Варіант № 25

1. Які існують види систематизації наукового дослідження?
2. Що являє собою наукова теорія як система наукових достовірних знань у формі тверджень та доказів?
3. Розкрийте особливості творчої та дослідницької діяльності.

Варіант № 26

1. Які існують функції наукової інформації?
2. Як здійснюється класифікація наукових досліджень?
3. Що таке конспект?

Варіант № 27

1. Які виробничі дослідження здійснюються студентами спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»?
2. Розкрийте принципи організації праці у науковій діяльності.
3. Охарактеризуйте види кваліфікаційних робіт.

Варіант № 28

1. Охарактеризуйте класифікацію об'єктів дослідження та методи їх проведення.
2. Яке значення результатів досліджень для господарської практики на підприємствах землевпорядного профілю?
3. Які існують методи наукового дослідження?

Варіант № 29

1. Охарактеризуйте поняття «наукова новизна».
2. Які існують методи збору інформації?
3. Розкрийте особливості науково-дослідної діяльності у землеустрою.

Варіант № 30

1. Як здійснюється систематизація наукових досліджень?
2. Опишіть принципи вибору оптимальних методів і методик під час здійснення наукових пошуків?
3. Як впроваджуються у практику наукові дослідження?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ **(виконуються у групах)**

Завдання 1. Підготувати тези доповіді на науково-практичну конференцію. Вивчити вимоги до друку тез.

Завдання 2. Підготувати колективну наукову статтю. Підібрати фахове видання до друку статті. Вивчити вимоги до друку статті у фаховому виданні. Опублікувати статтю за темою, співзвучною з темою дипломної роботи магістра.

Завдання 3. Підібрати та проаналізувати фактичні та статистичні матеріали за темою магістерської роботи. Оформіть їх у вигляді таблиць, ілюстрацій, додатків.

Завдання 4. У запропонованих публікаціях визначити об'єкт та предмет дослідження.

Завдання 5. У запропонованих публікаціях визначити наукові результати дослідження.

Завдання 6. До запропонованих публікації напишіть анотацію. Складіть перелік ключових слів.

Завдання 7. Проаналізуйте основні чинники подальшого розвитку освіти, які визначенні Національною доктриною розвитку освіти України в XXI столітті.

Завдання 8. Проаналізуйте участь студентів вашої групи у студентських наукових гуртках. Складіть презентацію за темою виступу.

Завдання 9. Сформулюйте загальні принципи застосування економіко-статистичних методів у наукових дослідженнях?

Завдання 10. Дайте характеристику основних методів факторного аналізу. Яке значення вони мають для розвитку наукових досліджень?

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії). Харків : Право, 2019. 40 с.
2. Добронравова І. С., Руденко О. В., Сидоренко Л. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
3. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень : посібник. Харк. нац. аграр. ун-т. Харків : ХНАУ, 2017. 57 с.
4. Ладанюк А. П., Власенко Л. О. Методологія наукових досліджень. Київ : Ліра-К. 2018. 252 с.
5. Третяк А. М., Другак В. М. Методологія та методика наукових досліджень у землевпорядкуванні : навч. посіб. Київ : Аграр-на наука, 2005. 300 с.
6. Григоруک П. М., Хрущ Н. А. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Кондор, 2017. 206 с.
7. Костюкевич В. М., Коннова М. В. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Вінниця, 2017. 172 с.
8. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Ліра-К. 2018. 352 с.
9. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки : підр. Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с.
10. Швець Ф. Д. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2016. 151 с.

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

Навчальне видання

***Лазарева
Олена Володимирівна***

**Методологія наукових досліджень за фахом.
Практикум для студентів спеціальності
193 «Геодезія та землеустрій»
Галузь знань: 19 «Архітектура та будівництво»**

Методичні рекомендації

Випуск 348

Редактор *А. Бурмус*.
Технічний редактор *О. Петроченко*.
Комп'ютерна верстка *Д. Кардаш*.
Друк *С. Волинець*, фальцювально-палітурні роботи *О. Мішалкіна*.

Підп. до друку 20.08.2021
Формат 60x84¹/₁₆. Папір офсет.
Гарнітура «Times New Roman». Друк ризограф.
Ум. друк. арк. 3,26. Обл.-вид. арк. 1,77.
Тираж 5 пр. Зам. № 6306.

Видавець і виготовлювач: ЧНУ ім. Петра Могили.
54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10.
Тел.: 8 (0512) 50–03–32, 8 (0512) 76–55–81, e-mail: rector@chmnu.edu.ua.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6124 від 05.04.2018.